Galerie hlavního města Prahy

Restaurování Pomníku mistra Jana Husa

Idea

Myšlenka postavit v Praze pomník mistru Janu Husovi, významnému českému náboženskému mysliteli a knězi, vysokoškolskému pedagogovi, reformátorovi a kazateli, se objevila náhle jako prudká reakce na započátku nevelký spor mezi politickou reprezentací města Prahy, kde se střetli zástupci reformní strany „mladočechů“ se zástupci staromilských „staročechů“. Ve zjitřené atmosféře byly impulzivně pronášeny plamenné proslovy o přínosech a záporech husitského hnutí pro český národ, které vyústily v prohlášení jednoho z řečníků, že „…Husité byli bandou lupičů a žhářů!“ Tímto incidentem mezi českými poslanci začal spor o největší Husův pomník v Čechách.

25. 11. 1889 – na českém zemském sněmu vystoupil mladočeský poslanec dr. Josef Šíl s požadavkem věnovat jednu ze 72 votivních destiček, jimiž měla být lemována budova Muzea Království českého, jménu mistra Jana Husa. Návrh vyvolal bouřlivou diskusi a byl zástupci poslanců staročeské strany, české šlechty i představiteli katolické církve zamítnut.

29. 11. 1889 – na jednání městské rady hlavního města Prahy na Staroměstské radnici vyzval Vojtěch Náprstek radu k rezoluci proti opomenutí Husova jména na budově muzea, jemuž pozemek na stavbu věnovala Praha.

30. 11. 1889 – Dr. Jan Podlipný vyzval na zasedání pražské radní, aby na Husovu počest byl postaven v Praze pomník, na který by Praha věnovala pozemek a přiměřený obnos.

3. 12. 1889 – bylo v Národních listech uveřejněno Provolání k lidu českému, které vyzývalo český národ ke stavbě pomníku.

23. 12. 1889 – vypracovány stanovy Spolku pro zbudování pomníku Mistra Jana Husa v Praze.

březen 1890 – definitivní schválení stanov Spolku a povolení Spolku místodržitelstvím rakouského císařství.

31. května 1890 – první spolková ustavující valná hromada, na níž byl předsedou jednohlasně zvolen Vojtěch Náprstek. Do konce května se podařilo Spolku spolu s členskými příspěvky získat v celonárodní sbírce více než 50 000 zlatých.

---

1 Titulní strana Národních listů, 3.12.1889
2 Pomník mistra Jana Husa od Ladislava Šalouna v Hořicích, 1914
3 Pomník mistra Jana Husa od Stanislava Suchardy v Jičíně, 1872

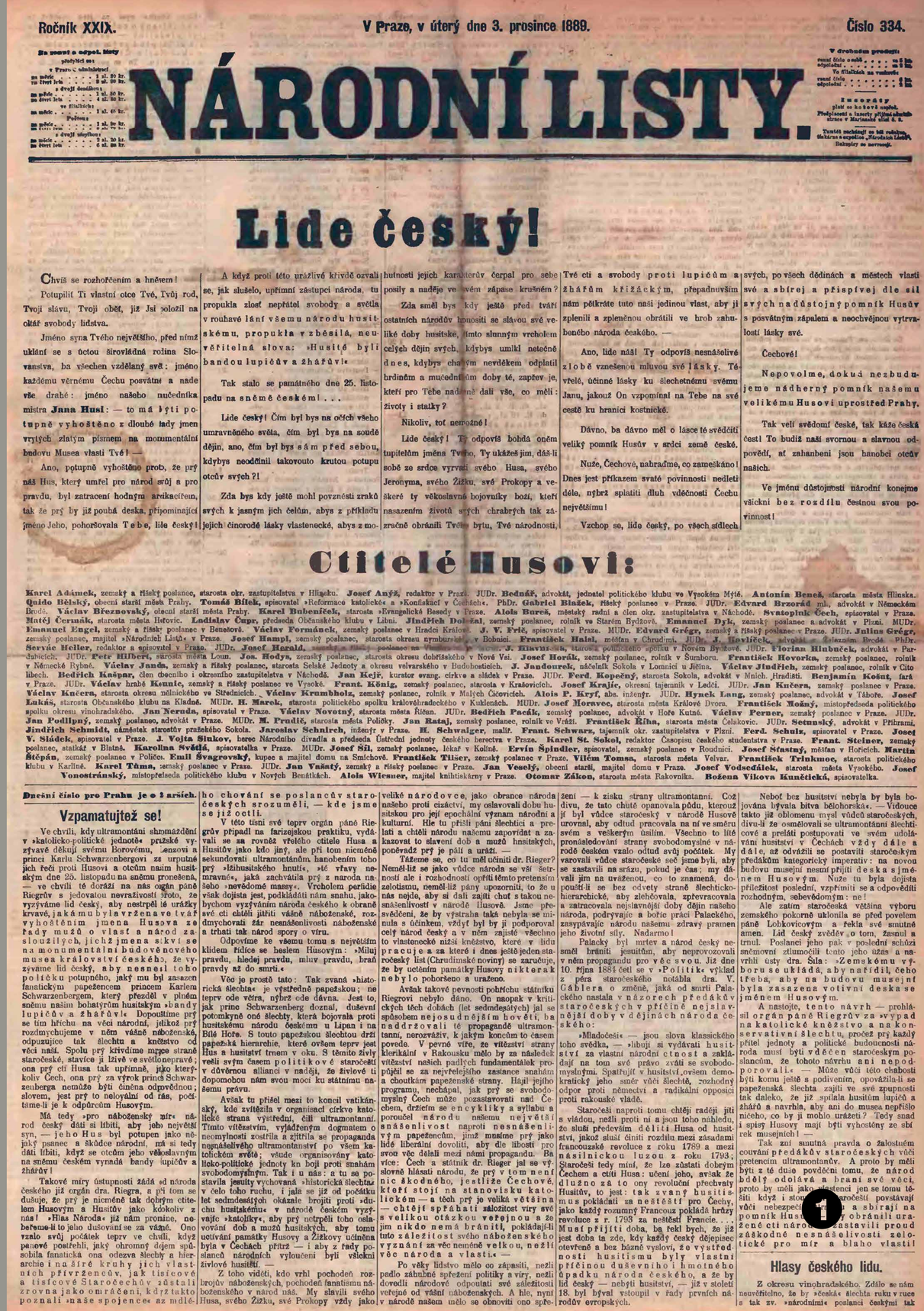

Ročník XXIX. V Praze, v úterý dne 3. prosince 1889. Číslo 334.

NÁRODNÍ LISTY.

Lide český!

Chviš se rozhořčením a hněvem! Potupilť Ti vlastní otce Tvé, Tvůj rod, Tvoji slávu, Tvoji oběť, již Jsi položil na oltář svobody lidstva.

Jméno syna Tvého největšího, před nímž uklání se s úctou širovládná rolina Slovanstva, ba všechen vzdělaný svět: jméno každému věrnému Čechu posvátné a nade vše drahé: jméno našeho nučedníka mistra **Jana Husi**: — to má býti potupně vyhoštěno z dlouhé řady jmen vrytých zlatým písmem na monumentální budově nového musea království českého). Že vyzýváme lid český, aby nesnesl toho politiku potupného, jaký mu byl zasazen fanatickým papežencem princem Karlem Schwarzenbergem, který přezdil v plném sněmu našim bohatýrům husitským »bandy lupičův a žhářův!« Dopouštíme prý se tím hříchu na věci národní, jelikož prý rozdmychujeme v něm vášně náboženské, odpuzujíce tak šlechtu a kněžstvo od věci naší. Spolu prý křivdíme mírce straně staročeské, stavíce ji lživě ve světlo nepravé; ona prý cti Husa tak upřímně, jako kterýkoliv Čech, ona prý za výrok prince Schwarzenberga nemůže býti činěna odpovědnou; slovem, jest prý to neloyální od nás, počítáme-li je k odpůrcům Husovým.

Má tedy »pro náboženský mír« národ český dáti si líbiti, aby jeho největší syn, — jeho Hus byl potupen jako nějaký psanec a škůdce národní, má si tedy dáti líbiti, když se otcům jeho věkoslavným na sněmu českém vynadá bandy lupičův a žhářův!

Takové míry ústupnosti žádá od národa českého již orgán dra. Riegra, a při tom se dušuje, že prý je nicméně tak dobrým ctitelem Husovým a Husitův jako kokoliv z nás! »Hlas Národa« již nám promine, nebeřeme-li to jeho dušování se za vážné. Ono vzetí svůj počátek teprv ve chvíli, když papežské postrašili, jaký ohromný dojem spůsobila fanatická ona odezva šlechty a hierarchie i na širé kruhy jich vlastních přívržencův, jak tisícové a tisícové Staročechův zůstali zrovna jako omráčeni, když takto poznali »naše spojence« až nadlidského chování se poslancův staročeských srozuměli, — kde jsme se jíž octli.

V této tísni své teprv orgán pánů Riegrův případ na farisejskou praktiku, vydávali se za rovněž Velkého ctitele Husa a Husitův jako kdo jiný, ale při tom nicméně sekundovati ultramontánům hanobením toho prý »lžihusitského hnutí«, »lé vřavy nemravné«, jaká zachvátila prý z naroda našeho »nevědomé masy«. Vrcholem perličke však dojista jest, poukládáli nám snahu, jakobychom vyzýváním národa českého k obraně své cti chtěli jitřiti vášně náboženské, rozdmychovati žár nesnášenlivosti náboženské a trhati tak národ spory o víru.

Odpovíme ke všemu tomu s největším klidem tiché se heslem Husovým: »Miluj pravdu, hledej pravdu, mluv pravdu, braň pravdy až do smrti.«

Věc je prostá tato: Tak zvaná »historická šlechta« je výstředně papeženou; ne teprv ode včera, nýbrž ode dávna. Jest to, jak prince Schwarzenberg doznal, duševní potomkyně oné šlechty, která bojovala proti husitskému národu českému u Lipan i na Bílé Hoře. S touto papeženou šlechtou drží papežská hierarchie, které ovšem teprv jest Hus a husitství trnem v oku. S těmito živly vedli svým časem politikové staročeští v důvěrnou alliancí v naději, že živlové ti dopomohou nám svou mocí ku státnímu našemu právu.

Avšak tu přišel mezi to koncil vatikánský, kde zvítězila v organisaci církve katolické strana výstřední, čili ultramontanní. Tímto vítězstvím, vyjádřeným dogmatem o neomylnosti zostřila a zjitřila se propaganda nesnášelivého ultramontanství po všem katolickém světě; všude organisovány katolicko-politické jednoty ku boji proti snahám svobodomyslným. Tak i u nás: a tu se postavila jesuity vychovaná »historická šlechta« v čelo toho ruchu, i jala se již od počátku let sedmdesátých okazale brojiti proti »duchu husitskému« v národě českém vyzývajíc »katolíky«, aby prý nctpěli toho oslavování dob a mužů husitských, aby tomu uvolňovali památky Husovy a Žižkovy učiněna byla v Čechách přitž — i aby z řady poslanců národních vyloučeni byli všickni živlové husitští. —

Z toho vidětí, kdo vrhl pochoden rozbrojův náboženských, pochoden fanatismu náboženského v národ náš. My slavili svého Husa, svého Žižku, své Prokopy vždy jako veliké národovce, jako obrance národa našeho proti cizáctví, my oslavovali dobu husitskou pro její epochální význam národní a kulturní. Ale tu přišli páni šlechtici a prelati a chtěli národu našemu zapovídat a zazlívat to slavení dob a mužů husitských, ponévadž prý je páli a urážl. —

Táženie se, co tu měl učiniti dr. Rieger? Neměl-liž se jako vůdce národa se vší šetrností ale i rozhodností opříti těmto pretensím zelotismu, neměl-liž pány upozorniti, to že u nás nejde, aby se dali zajíti chutí s takou nesnášenlivostí v národě Husově. Jsme přesvědčeni, že by výstraha taková nebyla se minula s účinkem, vždyť byl by ji podporoval celý národ český a v něm zajisté všechno to vlastenecké nižší kněžstvo, které v lidu pracuje, za které i dnes ještě jeden staročeský list (Churdinské noviny) se zaručuje, že by učtěnim památky Husovy nikterak nebylo pohoršeno a uraženo.

Avšak takové pevnosti pohrdlu státníku Riegrovi nebylo dáno. On naopak v kritických těch dobách (let sedmdesátých) jal se spůsobem nejosudnějším hověti, bandrzovali té propagandě ultramontanní, nerozváživ, k jakým koncům to časem povede. V pevné víře, že vítězství strany klerikální v Rakousku mělo by za následek vítězství našich padlých fundamentálek propůjčil se za nejvřelejšího zastance snahám a choutkám papeženské strany. Hájil jejího programu, nechápal, jak prý se svobodomyslný Čech může pozastavovati nad Čechem, držícím se encykliky a sylabu a poroučel národu našemu největší snášenlivost naproti nesnášenlivým papežencům, jimž musíme prý jako lidé liberální dovoliti, aby dle libosti pro svoje věc dělali mezi námi propagandu. Ba více: Čech a státník dr. Rieger jal se výslovně hlásati národu, že prý v tom není nic škodného, jestliže Čechové, kteří stojí na stanovisku katolickém — a těch prý je veliká většina — chtějí spřáhati založitost viry své s velikou otázkou veřejnou a že jim sikdo nemá brániti, pokládají-li tuto záležitost svého náboženské ho vyznání za věc neméně velkou, nežli věc národa a vlasti. —

Po věky lidstvo mělo co zápasiti, nežli padlo záhubné spřežení politiky a víry, nežli dovedli národové odpoutati své záležitosti veřejné od všiní náboženských. A hle, nyní v národě našem mělo se obnoviti ono spřežení — k zisku strany ultramontanní. Což divu, že tato chutě opanovala půdu, kterouž ji byl vůdce staročeský v národě Husově urovnal, aby odtud pracovala na ní ve směru svém s veškerým úsilím. Všechno to líté pronásledování strany svobodomyslné v národě českém vzalo odtud svůj počátek. My varovali vůdce staročeské sec jsme byli, aby se zastavili na srázu, pokud je čas; my dávali jim na uváženou, co to znamená, dopouští-li se bez odvety straně šlechtickohierarchické, aby slehčovala, zpřevracovala všem a zatracovala nejsvrchůjší doby dějin našeho národa, podrývajíc a bořic práci Palackého, zasypávajíc národu našemu zdravý pramen jeho životní síly. Nadarmo!

Palacký byl mrtev a národ český nesměl brániti jesuitům, aby neprovozovali v něm propagandu pro věc svou. Již dne 10. října 1881 čet se v »Politice«, aby nařídil, jeho třeba, aby na budovu musejní byla zasazena votivní deska se jménem Husovým.

A nastojte, tento návrh — prohlásil orgán pánů Riegrův za »vypadna katolické kněžstvo a nakonec i šlechtu, aby se nařídil, pro přítel jednoty a politické budoucnosti národa musí býti vděčen staročeským poslancům, že tohoto návrhu ani nepodporovali. — Může vůči této chabosti býti komu ještě s podivením, opovážlivá-li se papežská šlechta zajíti ve své zpupnosti tak daleko, že již spálila husitům lupičů a žhářů a navrhla, aby ani do musea nepřišlo ničeho, co by ji mohlo urážeti? Tedy snad i spisy Husovy mají býti vyhošteny ze sbírek musejních! —

Tak zní smutná pravda o založstém couvání předáků staročeských vůči pretencím ultramontanův. A proto by měli býti z té duse povděčni tomu, že národ bdělý odolává a brání své věci, proto by měli jako dostenci jen se tomu těšiti, když i stoupenci staročeští povstávají vůči nebezpečenství a sbírají na pomník Husův, když obranili uražené cti národa a postavili proud záškodné nesnášelivosti zelotické pro mír a blaho vlastí svých, po všech dědinách a městech vlasti své a sbírej a přispívej dle sil svých na důstojný pomník Husův s posvátným zápalem a neochvějnou vytrvalostí lásky své.

Čechové!

Nepovolme, dokud nezbude jeme nádherný pomník našemu velikému Husovi uprostřed Prahy.

Tak velí svědomí české, tak káže česká čest! To budiž naší svornou a slavnou odpovědí, ať zahanbeni jsou hanobci otců našich.

Ve jménu důstojnosti národní konejme všickni bez rozdílu čestnou svou povinnost!

Ctitelé Husovi:

Karel Adámek, zemský a říšský poslanec, starosta okr. zastupitelstva v Hlinsku. **Josef Anýž,** redaktor v Praze. JUDr. **Bednář,** advokát, jednatel politického klubu ve Vysokém Mýtě. **Antonín Beneš,** starosta města Hlinska. **Quido Bělský,** obecní starší města Prahy. **Tomáš Bílek,** spisovatel »Reformace katolické a »Konfiskací v Čechách«. PhDr. **Gabriel Blažek,** říšský poslanec v Praze. JUDr. **Edvard Brzorád** ml., advokát v Německém Brodě. **Václav Březnovský,** obecní starší města Prahy. **Karel Bubeníček,** starosta »Evangelické Besedy v Praze. **Alois Bureš,** městský radní a člen okr. zastupitelstva v Náchodě. **Svatopluk Čech,** spisovatel v Praze. **Matěj Čerňák,** starosta města Istevic. **Ladislav Čupr,** předseda Občanského klubu v Libni. **Jindřich Doležal,** zemský poslanec, rolník ve Starém Bydžově. **Emanuel Dyk,** zemský poslanec a advokát v Plzni. MUDr. **Emanuel Engel,** zemský a říšský poslanec v Benešově. **Václav Formánek,** zemský poslanec v Hradci Králové. **J. V. Frič,** spisovatel v Praze. MUDr. **Edvard Grégr,** zemský a říšský poslanec v Praze. JUDr. **Julius Grégr,** zemský poslanec, majitel »Národních Listů« v Praze. **Josef Hanuš,** zemský poslanec, starosta okresu cyrhrubského v Čechách. JUDr. **J. Havlíček,** advokát a říšský poslanec v Benešově. **Františ Halač,** městan v Chrudimi. JUDr. **J. Havlíček,** advokát a říšský poslanec v Benešově. **Servác Heller,** redaktor a spisovatel v Praze. JUDr. **Josef Herold,** zemský a říšský poslanec na Vltavě. **J. Hlavnička,** starosta poštovního spolku v Novém Bydžově. JUDr. **Florian Hlubuček,** advokát v Pardubicích. JUDr. **Petr Hilbert,** starosta města Loun. **Jos. Hodys,** zemský poslanec, starosta okresu dobříšského v Nové Vsi. **Josef Horák,** zemský poslanec, rolník v Šumboru. **František Hovorka,** zemský poslanec, rolník v Němcké Rybné. **Václav Janda,** zemský a říšský poslanec, starosta Selské Jednoty a okresu velvarského v Budohostcích. **J. Jandourek,** náčelník Sokola v Lomnici u Jičína. **Václav Jindřich,** zemský poslanec, rolník v Cítolibech. **Bedřich Kaspar,** člen obecního i okresního zastupitelstva v Náchodě. **Jan Kejř,** kurátor evang. církve a sládek v Praze. JUDr. **Ferd. Kopečný,** starosta Sokola, advokát v Mnich. Hradišti. **Benjamin Košut,** farář v Praze. JUDr. **Václav** hrabě **Kounic,** zemský a říšský poslanec ve Vysoké. **Franz König,** zemský poslanec, starosta v Krasovicích. **Josef Krajíc,** okresní tajemník v Ledči. JUDr. **Jan Kučera,** zemský poslanec v Praze. **Václav Kučera,** starosta okresu mělnického ve Středních. **Václav Krumbholz,** zemský poslanec, rolník v Malých Čečovicích. **Alois P. Kryl,** abs. inženýr. JUDr. **Hynek Lang,** zemský poslanec, advokát v Táboře. **Josef Lukáš,** starosta Občanského klubu na Kladně. MUDr. **H. Marek,** starosta politického spolku královéradeckého v Kuklenách. MUDr. **Josef Moravec,** starosta města Králové Dvora. **František Mošný,** místopředseda politického spolku okresu vinohradského. **Jan Nerudа,** spisovatel v Praze. **Václav Novotný,** starosta města Říčan. JUDr. **Bedřich Pacák,** zemský poslanec, advokát v Hoře Kutné. **Václav Perner,** zemský poslanec v Praze. JUDr. **Jan Podlipný,** zemský poslanec, advokát v Praze. MUDr. **M. Prudič,** starosta města Poličky. **Jan Rataj,** zemský poslanec, rolník ve Vráži. **František Říha,** starosta města Čelakovic. JUDr. **Setunský,** advokát v Příbrami. **Jindřich Schmidt,** náměstek starostův pražského Sokola. **Jaroslav Schnirch,** inženýr v Praze. **H. Schwaiger,** malíř. **Frant. Schwarz,** tajemník okr. zastupitelstva v Plzni. **Ferd. Schulz,** spisovatel v Praze. **Josef V. Sládek,** spisovatel v Praze. **J. Vojta Sinkov,** herec Národního divadla a předseda Ústřední jednoty českého herectva v Praze. **Karel St. Sokol,** redaktor Časopisu českého studentstva v Praze. **Frant. Steiner,** zemský poslanec, statkář v Blatné. **Karolina Svědá,** spisovatelka v Praze. MUDr. **Josef Šíl,** zemský poslanec, lékař v Kolíně. **Ervín Špindler,** spisovatel, zemský poslanec v Roudnici. **Josef Šťastný,** městan v Horicích. **Martin Štěpán,** zemský poslanec v Poličce. **Emil Švagrovský,** kupec a majitel domu na Smíchově. **František Tilšer,** zemský poslanec v Praze. **Vilém Tomsa,** starosta města Velvar. **František Trinkmoc,** starosta politického klubu v Karlíně. **Karel Tůma,** zemský poslanec v Praze. **Jan Vašatý,** zemský a říšský poslanec v Praze. **Josef Vodičkář,** starosta města Vysokého. **Josef Vonostránský,** místopředseda politického klubu v Nových Benátkách. **Alois Wiesner,** majitel knihtiskárny v Praze. **Otomar Zákon,** starosta města Rakovníka. **Božena Vilkova Kunětická,** spisovatelka.

Dnešní číslo pro Prahu je o 4 arších.

Vzpamatujtež se!

Ve chvíli, kdy ultramontáni shromáždění v »katolicko-politické jednotě« pražské vyzývavě děkují svému Borovému, Lenzovi a princi Karlu Schwarzenbergovi ze urputné jich řeči proti Husovi a otcům našim husitským dne 25. listopadu na sněmu pronesená, — ve chvíli té dorází na nás ogán pánů Riegrův s jedovatou nevraživostí proto, že vyzýváme lid český, aby nestrpěl té urážky krvavé, jakáž mu byla vržena ve tvář vyhoštěním jména Husova ze řady mužů o vlast a národ zasloužilých, jichž jména skví se na monumentální budově nového musea království českého). Že vyzýváme lid český, aby nesnesl toho politiku potupného, jaký mu byl zasazen fanatickým papežencem princem Karlem Schwarzenbergem, který přezdil v plném sněmu našim bohatýrům husitským »bandy lupičův a žhářův!« Dopouštíme prý se tím hříchu na věci národní, jelikož prý rozdmychujeme v něm vášně náboženské, odpuzujíce tak šlechtu a kněžstvo od věci naší. Spolu prý křivdíme mírce straně staročeské, stavíce ji lživě ve světlo nepravé; ona prý cti Husa tak upřímně, jako kterýkoliv Čech, ona prý za výrok prince Schwarzenberga nemůže býti činěna odpovědnou; slovem, jest prý to neloyální od nás, počítáme-li je k odpůrcům Husovým.

Má tedy »pro náboženský mír« národ český dáti si líbiti, aby jeho největší syn, — jeho Hus byl potupen jako nějaký psanec a škůdce národní, má si tedy dáti líbiti, když se otcům jeho věkoslavným na sněmu českém vynadá bandy lupičův a žhářův!

Takové míry ústupnosti žádá od národa českého již orgán dra. Riegra, a při tom se dušuje, že prý je nicméně tak dobrým ctitelem Husovým a Husitův jako kokoliv z nás! »Hlas Národa« již nám promine, nebeřeme-li to jeho dušování se za vážné. Ono vzetí svůj počátek teprv ve chvíli, když papežské postrašili, jaký ohromný dojem spůsobila fanatická ona odezva šlechty a hierarchie i na širé kruhy jich vlastních přívržencův, jak tisícové a tisícové Staročechův zůstali zrovna jako omráčeni, když takto poznali »naše spojence« až nadlidského chování se poslancův staročeských srozuměli, — kde jsme se jíž octli.

V této tísni své teprv orgán pánů Riegrův případ na farisejskou praktiku, vydávali se za rovněž Velkého ctitele Husa a Husitův jako kdo jiný, ale při tom nicméně sekundovati ultramontánům hanobením toho prý »lžihusitského hnutí«, »lé vřavy nemravné«, jaká zachvátila prý z naroda našeho »nevědomé masy«. Vrcholem perličke však dojista jest, poukládáli nám snahu, jakobychom vyzýváním národa českého k obraně své cti chtěli jitřiti vášně náboženské, rozdmychovati žár nesnášenlivosti náboženské a trhati tak národ spory o víru.

Odpovíme ke všemu tomu s největším klidem tiché se heslem Husovým: »Miluj pravdu, hledej pravdu, mluv pravdu, braň pravdy až do smrti.«

Věc je prostá tato: Tak zvaná »historická šlechta« je výstředně papeženou; ne teprv ode včera, nýbrž ode dávna. Jest to, jak prince Schwarzenberg doznal, duševní potomkyně oné šlechty, která bojovala proti husitskému národu českému u Lipan i na Bílé Hoře. S touto papeženou šlechtou drží papežská hierarchie, které ovšem teprv jest Hus a husitství trnem v oku. S těmito živly vedli svým časem politikové staročeští v důvěrnou alliancí v naději, že živlové ti dopomohou nám svou mocí ku státnímu našemu právu.

Avšak tu přišel mezi to koncil vatikánský, kde zvítězila v organisaci církve katolické strana výstřední, čili ultramontanní. Tímto vítězstvím, vyjádřeným dogmatem o neomylnosti zostřila a zjitřila se propaganda nesnášelivého ultramontanství po všem katolickém světě; všude organisovány katolicko-politické jednoty ku boji proti snahám svobodomyslným. Tak i u nás: a tu se postavila jesuity vychovaná »historická šlechta« v čelo toho ruchu, i jala se již od počátku let sedmdesátých okazale brojiti proti »duchu husitskému« v národě českém vyzývajíc »katolíky«, aby prý nctpěli toho oslavování dob a mužů husitských, aby tomu uvolňovali památky Husovy a Žižkovy učiněna byla v Čechách přitž — i aby z řady poslanců národních vyloučeni byli všickni živlové husitští. —

Z toho vidětí, kdo vrhl pochoden rozbrojův náboženských, pochoden fanatismu náboženského v národ náš. My slavili svého Husa, svého Žižku, své Prokopy vždy jako veliké národovce, jako obrance národa našeho proti cizáctví, my oslavovali dobu husitskou pro její epochální význam národní a kulturní. Ale tu přišli páni šlechtici a prelati a chtěli národu našemu zapovídat a zazlívat to slavení dob a mužů husitských, ponévadž prý je páli a urážl. —

Táženie se, co tu měl učiniti dr. Rieger? Neměl-liž se jako vůdce národa se vší šetrností ale i rozhodností opříti těmto pretensím zelotismu, neměl-liž pány upozorniti, to že u nás nejde, aby se dali zajíti chutí s takou nesnášenlivostí v národě Husově. Jsme přesvědčeni, že by výstraha taková nebyla se minula s účinkem, vždyť byl by ji podporoval celý národ český a v něm zajisté všechno to vlastenecké nižší kněžstvo, které v lidu pracuje, za které i dnes ještě jeden staročeský list (Churdinské noviny) se zaručuje, že by učtěnim památky Husovy nikterak nebylo pohoršeno a uraženo.

Avšak takové pevnosti pohrdlu státníku Riegrovi nebylo dáno. On naopak v kritických těch dobách (let sedmdesátých) jal se spůsobem nejosudnějším hověti, bandrzovali té propagandě ultramontanní, nerozváživ, k jakým koncům to časem povede. V pevné víře, že vítězství strany klerikální v Rakousku mělo by za následek vítězství našich padlých fundamentálek propůjčil se za nejvřelejšího zastance snahám a choutkám papeženské strany. Hájil jejího programu, nechápal, jak prý se svobodomyslný Čech může pozastavovati nad Čechem, držícím se encykliky a sylabu a poroučel národu našemu největší snášenlivost naproti nesnášenlivým papežencům, jimž musíme prý jako lidé liberální dovoliti, aby dle libosti pro svoje věc dělali mezi námi propagandu. Ba více: Čech a státník dr. Rieger jal se výslovně hlásati národu, že prý v tom není nic škodného, jestliže Čechové, kteří stojí na stanovisku katolickém — a těch prý je veliká většina — chtějí spřáhati založitost viry své s velikou otázkou veřejnou a že jim sikdo nemá brániti, pokládají-li tuto záležitost svého náboženské ho vyznání za věc neméně velkou, nežli věc národa a vlasti. —

Po věky lidstvo mělo co zápasiti, nežli padlo záhubné spřežení politiky a víry, nežli dovedli národové odpoutati své záležitosti veřejné od všiní náboženských. A hle, nyní v národě našem mělo se obnoviti ono spřežení — k zisku strany ultramontanní. Což divu, že tato chutě opanovala půdu, kterouž ji byl vůdce staročeský v národě Husově urovnal, aby odtud pracovala na ní ve směru svém s veškerým úsilím. Všechno to líté pronásledování strany svobodomyslné v národě českém vzalo odtud svůj počátek. My varovali vůdce staročeské sec jsme byli, aby se zastavili na srázu, pokud je čas; my dávali jim na uváženou, co to znamená, dopouští-li se bez odvety straně šlechtickohierarchické, aby slehčovala, zpřevracovala všem a zatracovala nejsvrchůjší doby dějin našeho národa, podrývajíc a bořic práci Palackého, zasypávajíc národu našemu zdravý pramen jeho životní síly. Nadarmo!

Palacký byl mrtev a národ český nesměl brániti jesuitům, aby neprovozovali v něm propagandu pro věc svou. Již dne 10. října 1881 čet se v »Politice«, aby nařídil, jeho třeba, aby na budovu musejní byla zasazena votivní deska se jménem Husovým.

A nastojte, tento návrh — prohlásil orgán pánů Riegrův za »vypadna katolické kněžstvo a nakonec i šlechtu, aby se nařídil, pro přítel jednoty a politické budoucnosti národa musí býti vděčen staročeským poslancům, že tohoto návrhu ani nepodporovali. — Může vůči této chabosti býti komu ještě s podivením, opovážlivá-li se papežská šlechta zajíti ve své zpupnosti tak daleko, že již spálila husitům lupičů a žhářů a navrhla, aby ani do musea nepřišlo ničeho, co by ji mohlo urážeti? Tedy snad i spisy Husovy mají býti vyhošteny ze sbírek musejních! —

Tak zní smutná pravda o založstém couvání předáků staročeských vůči pretencím ultramontanův. A proto by měli býti z té duse povděčni tomu, že národ bdělý odolává a brání své věci, proto by měli jako dostenci jen se tomu těšiti, když i stoupenci staročeští povstávají vůči nebezpečenství a sbírají na pomník Husův, když obranili uražené cti národa a postavili proud záškodné nesnášelivosti zelotické pro mír a blaho vlastí svých, po všech dědinách a městech vlasti své a sbírej a přispívej dle sil svých na důstojný pomník Husův s posvátným zápalem a neochvějnou vytrvalostí lásky své.

Čechové!

Nepovolme, dokud nezbude jeme nádherný pomník našemu velikému Husovi uprostřed Prahy.

Tak velí svědomí české, tak káže česká čest! To budiž naší svornou a slavnou odpovědí, ať zahanbeni jsou hanobci otců našich.

Ve jménu důstojnosti národní konejme všickni bez rozdílu čestnou svou povinnost!

Hlasy českého lidu.

Z okresu vinohradského. Zdálo se nám neuvěřitelno, že by »čeká« šlechta ruku v ruce s tak zv. »národními« poslanci českými tak

1